

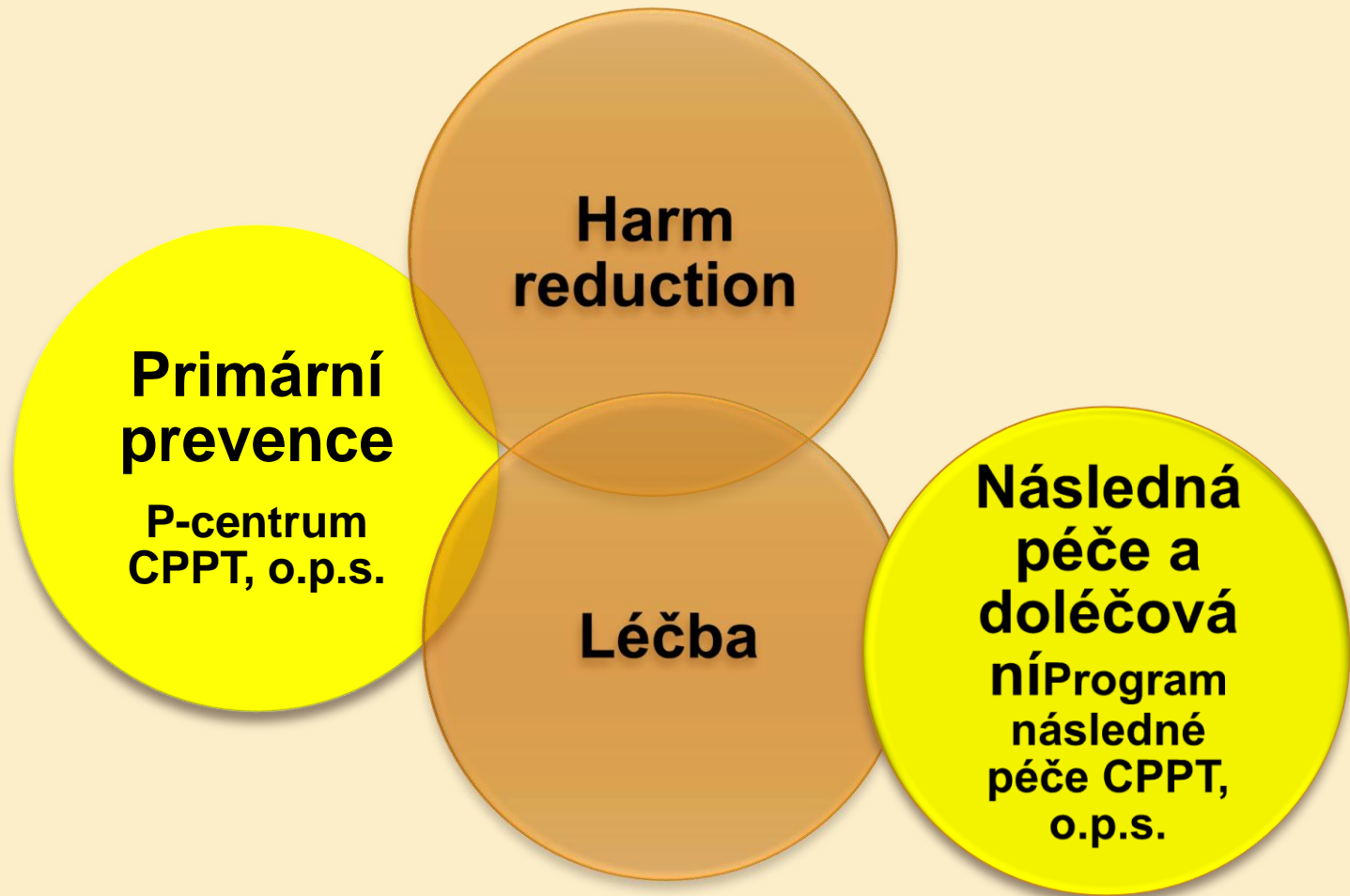
Mgr. Dana Šedivá, Mgr. Dagmar Mrázová Špillerová

PRÁCE S RODINOU „NA ZAČÁTKU“ A „NA KONCI“

**CENTRUM
PROTIDROGOVÉ
PREVENCE
A TERAPIE, o.p.s.**

„POČÁTEK“ ... A „KONEC“

JAKÉ SLUŽBY PRO KOHO

P-centrum

a) Práce s třídami a učiteli

- × preventivní a intervenční programy,
- × krizová pomoc škole

b) Vzdělávání učitelů

- × semináře a kurzy,
- × konzultace,
- × Supervize

c) Práce s dětmi a dospívajícími, s jejich blízkými (rodina) a angažovanými osobami/institucemi.

PORADENSTVÍ/TERAPIE

PNP

- × Individuální a skupinová terapie
- × Sociální práce
- × Společně s programem Kontaktního centra CPPT,o.p.s. skupina pro rodiče a blízké uživatelů NL
- × Poradenství pro rodinné příslušníky uživatelů návykových látek.
- × Chráněné bydlení (po ukončení pobytové léčby závislosti).
- × Rodinná a párová terapie

MOŽNOSTI A INDIKACE PRÁCE S RODINAMI

× P-CENTRUM

- Individuální s dítětem
- Rodinná s rodiči, pěstouny
- Kombinovaná

- Rodinná

(Rodiče/pěstouni + děti nejen IK)

Poradenství / terapie

Přístupy: systemický, narativní, orientovaný na řešení, strukturální, strategický, model růstu (Satirová)

- × **INDIKACE** IPP - Děti a dospívající
- × Rizikové chování dítěte
- × Potíže dítěte ve školním prostředí (třídní kol., prospěch, šikana atd.)
- × Konflikt se zákonem
- × Obtíže spojené s dospíváním
- × Náročná životní situace
- × Obtížné situace v rodině
- × Náhradní rodinná péče - adaptace
- × Závislost a onemocnění v rodině (spolupráce s psychiatry atd.)

Bez rodiny to nejde...

SPECIFIKA PRÁCE S RODINAMI V P-CENTRU

PP – Indikovaná PP - identifikovaný klient = dítě

Rizikové chování dítěte či ohrožení dítěte

- Kontexty rodiny, školy, vrstevníků významné
- Vývojové aspekty: dospívání, vývojové úkoly, separace, soc. dovednosti, výchova, zodpovědnost, kompetence
- Angažovanost institucí: škola, OSPOD

! téma důvěry /nakládání s informacemi !

Kontraktování spolupráce s rodinou a dalšími subjekty.

Kombinovaná forma spolupráce: u silně narušených vztahů a komunikace, při velkém deficitu zdrojů a důvěry, nezpracovaná osobní a partnerská témata rodičů, potřeba soukromí, nízká motivace pro spolupráci.

Specifický režim nakládání s informacemi i v rámci týmu PC (u kombinované formy spolupráce oddělená případová supervize u zapojených poradců).

1. KAZUISTIKA – ŠÍLENĚ SMUTNÁ HELENA

1. KAZUISTIKA P-CENTRUM

- ✘ Helena 13 let, záškoláctví, zhoršení prospěchu, vulgární výpady vůči pedagogům – podnět ze školy

Rodina – rozvod před 2 lety, otec šťve dceru x matce, matka má nového přítele – Helena jej neuznává;

Matka – bezmoc, únava, pocity selhání, stud

Helena - hněv na matku za rozvod, odmítá matčina partnera, pocity že je neslyšená a osamělá ve škole i v rodině

Zapojena matka a dcera

Nejprve - kombinovaná forma
10M+15H setkání + 2 konference

Později rodinná forma 5 setkání (celkem 15 měsíců)

- ✘ Témata:

M,H: Nedůvěra

M: jak uchovat dceři dobrý obraz otce, aniž by to šlo proti mně?

M,H: Nejistota - máme se rády?

H: Jak být slyšena?

MH: Jak si říkat nepříjemné věci?

Nové uspořádání rodiny

- ✘ Zdroje: partner, láska, odvaha, pravidla, respekt

- ✘ Výstupy spolupráce:

M: zpracování rozvodu, přestala O chránit před důsledky jeho činů;

H: přijetí partnera, prosazování svých potřeb a práv přijatelným způsobem

Obě: snížení konfliktů ve škole i doma, blízkost..

2. KAZUISTIKA – REBEL BEZ PŘÍČINY

2. KAZUISTIKA P-CENTRUM

Marek 15 let, alkohol, THC, experiment s pervitinem, krádeže, agresivní verbální výpady vůči matce. Do P-centra doporučení na podnět z OSPODu.

Rodina: Rozvod před 5 lety, O X M, M samostatná na výkon orientovaná, nový partner, „syn je po otci =tragédie!!“, konflikty, výčitky

Témata: nepřijetí syna matkou, synova zlost na matku, syn neuznává žádné normy, devalvace rolí a dohod v páru (matka nedůvěra ke schopnostem partnera i otce), blokování jejich vlivu na syna, případně sabotáž pravidel.

Hypotézy: V rodině je potřeba posílení autority konstruktivního mužského elementu v rodině.

Zdroje: zájem a láska, klidný a silný partner se zájmem o Marka, M otevřenost změně

M se učila přijmout pomoc partnera – muže/syna a formulování a akceptaci pravidel.

Syn se učil nakládat jiným způsobem s se svou vitalitou/agresivitou. Posílení respektu k emocím i hranicím v rodině. Fáze – 15x M ind + Přizvání partnera a syna do spolupráce – kombinovaná + Rodinná (4 setkání).

Efekty spolupráce : Frekvence konfliktů doma i ve škole se snížila Marek dochodil školu. Doma jsou pravidla a syn je může bezpečně testovat. Matka se již necítí na vše sama, lepší rozložení zodpovědnosti. Legitimizace partnera ve výchovné funkci matkou, synem i biologickým otcem. Do rodiny se vrátil humor a nadhled.

3. KAZUISTIKA – NAŠŤVANÁ POPELKA

3. KAZUISTIKA 3 P-CENTRUM

Tereza 15 let, Experimenty s pervitinem, zhoršení prospěchu – přichází na doporučení školy sama.

Rodina: rozvod před 10 lety, matka má 6 let nového partnera + další dítě z tohoto nového vztahu (3 roky); partner ponižuje Terezu, biolog. otec bez zájmu o dceru.

M nemá zájem o spolupráci, tlak školy, vyhýbání se.. „problém je v Tereze - opravte ji..“

Zdroje:

M – nula; reálná podpory O – chybí; širší rodina – není v kontaktu.

Jiné zdroje – rodina se často stěhovala – nejsou vazby se širší rodinou ani přáteli..

Hypotézy: Tereza je z rodiny předčasně vypuzována, M je příliš unavená péčí o dítě a řešením excesů dcery, jimiž na sebe chce připoutat pozornost a péči. Matka ponižování dcery akceptuje, aby nebyla sama (obavy z dalšího života bez partnera).

Dcera pro sebe našla zdroj podpory mimo rodinu u staršího přítele, uživatele drog – snaha dostat se pryč z rodiny..

Efekty:

Bohužel v rodině převažovaly odstředivé síly..

Matka nedodržela kontrakt o spolupráci, formálně souhlasila, ale fakticky nespolupracovala a vyhýbala se kontaktu. Dcera bez podpory matky vypadla ze spolupráce také (nebo z loajality k matce).

Aktuálně tedy rodina bez zájmu o spolupráci.

P-centrum muselo rodinu nahlásit příslušnému OSPODu, neboť dcera splňuje §6 zákona o soc. právní ochraně dětí a rodina se situací odmítá skutečně zabývat.

KLIENTEM PROGRAMU NÁSLEDNÉ PÉČE JE:

✘ **Člověk se závislostí, která je zaléčená, je schopen abstinovat od návykových látek (NL)**

✘ **Dospělý či adolescentní (zpravidla 18+)**

✘ **Rodina a blízcí uživatele NL**

Práce s relapsem – jako se symptomem oznamujícím návrat osobních aj. obtíží

Kontext sociální: práce a bydlení, partnerství, rodičovství, schopnost sebeřízení

Další partneři programu: SPOD, PMS, ..

MOŽNOSTI A INDIKACE PRÁCE S RODINAMI V PNP

MOŽNOSTI:

- ✘ Rodinné poradenství
- ✘ Skupina pro rodiče
- ✘ Rodinná a párová terapie

Rodinnou či párovou terapii dělá s klientem jiný terapeut než individuální.

Přístupy : integrativní

INDIKACE PRÁCE S RODINOU:

- ✘ Návrat adolescenta domů po léčbě závislosti - přístup rodiny?
- ✘ Recidiva u bývalého uživatele NL - přístup rodiny?
- ✘ Dlouhodobé problémy se závislostí v rodině – možnost sdílení a podpory pro rodiče a blízké osoby
- ✘ Problémy při zakládání partnerství a v partnerském vztahu u bývalého uživatele NL
- ✘ Problémy bývalého uživatele NL v kontaktech s původní

KLIENTY RODINNÉ A PÁROVÉ TERAPIE V PNP NYNÍ NEJČASTĚJI JSOU:

- ✘ bývalí nebo současní klienti PNP, kteří řeší problémy párového soužití,
- ✘ jeden nebo oba z páru jsou bývalí uživatelé návykové látky, obrátili se na PNP poprvé se zakázkou párové terapie
- ✘ bývalí uživatelé NL, odesláni do PNP třetí stranou (OSPOD, PMS) žádající o navrácení dětí do své péče – *první dosud neukončené případy*

DVA PŘÍKLADY Z PRAXE RODINNÉ A PÁROVÉ TERAPIE PNP:

S pracovním názvem:

- × 1) “Neřvi na mě!”
- × 2) „V ulitě“

PŘÍKLAD 1: NEŘVI NA MĚ

PŘÍKLAD 1:

JANA 26 LET, JIŘÍ 36 LET

- ✗ **Jiří** bývalý klient PNP, doléčování řádně ukončil. Obrátil na PNP s problémem v partnerství.
- ✗ Partnerka **Jana** v minulosti užívání NL, sebepoškozování.
- ✗ Problémy při komunikaci, hádky a nedorozumění. Na druhé straně snaha o vzájemnou podporu, láska.

✗ **Cíle terapie:**

Jana: Lépe komunikovat o svých potřebách. (na místo uzavření se do sebe, výmluvy, manipulace)

Jiří: Naučit se přiměřeně reagovat na situace, které při spolužití vzniknou. (agrese)

• **Téma:**

Abych nemusela lhát..

Žít společně ve větším klidu

Jak nevyvolat hádku..

✗ **Zdroje**

- Škola (u Jany), Práce (Jiří), Láska
- Společně – výlety v době volna
- Vzájemná láska

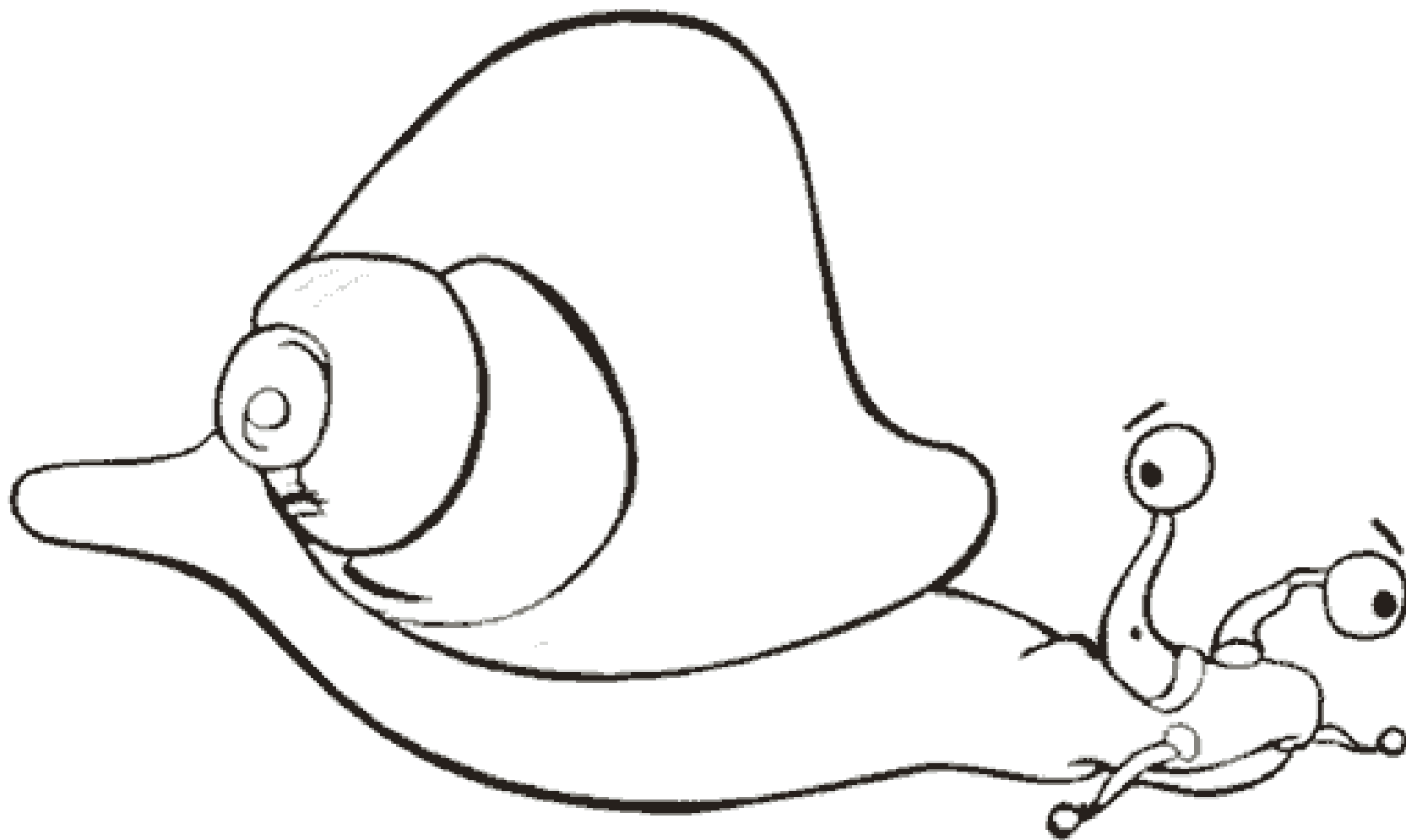
✗ **Hypotézy:**

- Jiří v roli pseudoterapeuta

✗ **Efekt terapie:**

- Jana dokáže vyjádřit lépe své potřeby, bez manipulace
- Konflikty a hádky probíhají s nižší frekvencí
- Jiří vidí Janu jako kompetentnější
- Míra dosažení cíle na škále 0 – 10 od 1 k číslu 5. Sezení byly čtyři, na páté klienti nedorazili..
- Hypotéza předčasného ukončení: Jiří těžce nese, že si Jana víc věří, ztrácí v páru svou terapeutickou roli

PŘÍKLAD 2: V ULITĚ

PRIKLAD 2:

OLGA 26 LET, MAREK 29 LET

- ✘ Marek bývalý uživatel THC, na PNP se obrátila partnerka Olga, důvod -Markova recidiva a uzavírání se do sebe.
- ✘ **Cíle terapie :**
 - návrat důvěry ve vztahu
 - vytváření rovnoprávného vztahu
- ✘ **Témata:**
 - Marek je v rodině za „fet’áka“
 - Láteření Olgy + ocenění, láska
 - Mají se od sebe odstěhovat?
 - Krize na společné dovolené v cizině.
 - Komunikujeme!
- ✘ **Zdroje:**
 - Olga -kamarády, koníčky, dříve i společný čas, studium, původní rodina , láska
 - Marek – příroda, hudba, společný čas, láska
- ✘ **Efekt terapie:**
 - obrátili pozornost a péči na vztah
 - kouření THC na okraji pozornosti
 - oba zjistili, že je možné se i pohádat
 - citlivěji sdělují, co prožívají, vyjednávají
 - společné aktivity
 - Spokojenost s naplněním cílů na škále 0 – 10 z 0 na 8.
- ✘ **Co bylo klíčové**
 - Oba klienti souhlasili s RT
 - Oběma záleželo na vztahu
 - Oba byli v terapii aktivní, plnili úkoly

DĚKUJEME ZA POZORNOST!!

Případné podněty a dotazy zasílejte na:

sediva@cppt.cz

spillerova@cppt.cz

CENTRUM
PROTIDROGOVÉ
PREVENCE
A TERAPIE, o.p.s.